

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO GYMNAZIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

www.vuppraha.cz

Pod tímto projektem je podepsáno mnoho pedagogických odborníků, jejichž cílem bylo vytvořit program na státní úrovni, který by odpovídal kurikulární reformě, jejíž principy byly zformulovány v Národním programu rozvoje vzdělávání, tzv. Bílé knize. Zde se tedy vychází z předpokladu, že vzdělávací programy budou vytvářeny ve dvou úrovních- na státní úrovni to budou Národní program vzdělávání (NPV), formulující obecné požadavky pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let, rámcové vzdělávací programy (RVP), vymezující závazné rámce pro předškolní, základní a střední vzdělávání, na úrovni školní potom školní vzdělávací programy (ŠVP), podle nichž se bude (v souladu s RVP) vyučovat na jednotlivých školách. Dvoustupňovou tvorbu kurikula se MŠMT spolu se zpracovateli RVP rozhodlo otestovat na vybraném vzorku pilotních škol. Pro nový koncept gymnaziálního vzdělávání byla tedy vytvořena pilotní verze Rámcového vzdělávacího programu pro gymnaziální vzdělávání (RVP GV), podle které 16 pilotních škol z celé ČR ověřuje od září 2004 do března 2006 tvorbu ŠVP. Na základě jejich zkušeností bude vypracován manuál pro tvorbu ŠVP pro ostatní školy. Do konečného návrhu RVP, který bude předložen ke schválení MŠMT ČR, se ještě promítnou připomínky a návrhy, které vyplynou z tvorby ŠVP na pilotních školách.

První část dokumentu obsahuje vymezení RVP GV, tedy systém kurikulárních dokumentů a principy RVP GV.

Obecnými principy, z nichž vycházejí RVP, jsou:

- ◆ nová strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě
- ◆ celoživotní učení
- ◆ základní vzdělávací úroveň stanovená pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání
- ◆ pedagogická autonomie škol a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání

Specifické principy RVP GV:

- ◆ svým pojetím navazuje koncepčně a obsahově na RVP ZV (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání), podle kterého se realizuje povinné základní vzdělávání v nižším stupni víceletého gymnázia
- ◆ stanovuje základní vzdělávací úroveň pro všechny absolventy gymnázií, kterou musí škola respektovat ve svém ŠVP
- ◆ specifikuje úroveň klíčových kompetencí, jíž by měli absolventi gymnázia dosáhnout
- ◆ vymezuje závazné očekávané výstupy na úrovni, kterou si mají všichni žáci v průběhu vzdělávání na gymnáziu osvojit
- ◆ podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, včetně možnosti jeho vhodného propojování, a předpokládá volbu různých vzdělávacích postupů, odlišných metod a forem výuky ve shodě s individuálními potřebami žáků
- ◆ umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve druhé části se vymezuje organizační uspořádání vzdělávání na gymnáziu, osmiletá a šestiletá gymnázia se člení na nižší a vyšší stupeň, kdy vyšší stupeň tvoří poslední 4 ročníky, odpovídající ročníkům gymnázia čtyřletého. Mezi oběma stupni se budou skládat přijímací zkoušky, ke kterým se mohou přihlásit i uchazeči za základních škol. Vzdělávání v gymnáziu se ukončuje maturitní zkouškou, která se skládá ze společné a profilové části, přičemž k jejímu složení je potřeba úspěšně vykonat obě části.

Třetí část RVP GV obsahuje pojetí a cíle gymnaziálního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, průřezová témata a rámcový učební plán. Klíčovými kompetencemi se rozumí

soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě. V etapě gymnaziálního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální a kompetence občanské. Pod každou ze zmíněných kompetencí jsou uvedeny konkrétní schopnosti, které by žák měl mít. Vzdělávací obsah je v RVP GV orientačně rozčleněn do osmi vzdělávacích oblastí, které se dále člení na obsahově blízké vzdělávací obory:

- ◆ Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)
- ◆ Matematika a její aplikace
- ◆ Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie, Geologie)
- ◆ Člověk a společnost (Občanský a společenskovědní základ, Historie)
- ◆ Člověk a svět práce
- ◆ Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- ◆ Umění a kultura (Hudební obor, Výtvarný obor)
- ◆ Informační a komunikační technologie

U těchto oblastí je dále vymezena jejich charakteristika, cílové zaměření a vzdělávací obsah, který je zadán pomocí očekávaných výstupů a konkrétního učiva. Kromě těchto oblastí jsou vymezeny ještě tzv. průřezová témata, která mohou být podle uvážení začleněna jako součást obsahu jiných vzdělávacích oborů nebo se jim lze věnovat samostatně. K těmto tématům patří výchova k sociálním dovednostem, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, enviromentální výchova a mediální výchova. V závěru se nachází kapitola věnovaná rámcovému učebnímu plánu. Ten je navržen tak, aby žáci 3. a 4. ročníku měli pokud možno co největší prostor k vlastnímu výběru oborů, kterým se chtějí věnovat. Většina oborů je tedy rozvržena jako povinná pouze pro první 2 ročníky. Po dobu celého studia jsou povinné pouze obory Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace (ve třetím ročníku), Tělesná výchova a pro třetí a čtvrtý ročník jsou povinné tzv. disponibilní hodiny, určené pro realizaci průřezových témat, zavedení dalších předmětů, vytváření profilace škol a posílení hodinové dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Čtvrtá a poslední část dokumentu se věnuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných, materiálním, personálním, pedagogicko-psychologickým, psychosociálním, hygienickým a organizačním podmínkám pro realizaci gymnaziálního vzdělávání, v neposlední řadě také zásadám pro přípravu školního vzdělávacího programu.